

UNIVERSITY of the PELOPONNESE

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2023-ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2024

1. Σεμινάρια (με φυσική παρουσία) – Γραφεία Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Αθήνα (Βασιλίσσης Αμαλίας 8, Σύνταγμα, Σταθμός Μετρό Σύνταγμα)
2. Εξ αποστάσεως μαθήματα – Το πρόγραμμα των εξ αποστάσεως μαθημάτων θα ανακοινωθεί μετά τον Φεβρουάριο του 2024

Οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες μπορούν να παρακολουθήσουν είτε και τους δύο τύπους διδασκαλίας, είτε μόνο τον ένα, είτε κατ' επιλογή όποιες ώρες κρίνουν.

Διδάσκοντες και διδάσκουσα:

- Ευστάθιος Φακιολάς, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Επιστημονικός Υπεύθυνος έργου
- Λεωνίδα Βατικιώτης, Ερευνητής Ινστιτούτου Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ)-Διδάσκων σε ΑΕΙ Ελλάδα και Κύπρου
- Αναστάσιος Γιάνναρος, Υποψήφιος Διδάκτορας, Πανεπιστήμιο Πατρών
- Αναστασία Μαρινοπούλου, Διδάσκουσα στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Κύρια Ερευνήτρια έργου

*Σεμινάρια	**Εξ αποστάσεως μαθήματα
Πώς; (με φυσική παρουσία) 27 ώρες	27 ώρες
Πότε; 14.00-17.00	Κάθε Δευτέρα (Φεβρουάριος-Μάιος 2024, πλην αργιών) 16.00-20.00 – το πρόγραμμα

	μαθημάτων θα ανακοινωθεί μετά τη λήξη των σεμιναρίων (με φυσική παρουσία) 2023-2024, δηλαδή στις αρχές Φεβρουαρίου 2024
Πού; Γραφεία Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Λεωφόρος Βασιλίσσης Αμαλίας 8, Σύνταγμα, ΑΘΗΝΑ	Via Zoom link: https://bit.ly/3IpnBaw

- ***Τα σεμινάρια με φυσική παρουσία σε αίθουσα** συγκροτούν μια σειρά μαθημάτων η οποία περιλαμβάνει παραδόσεις, συζητήσεις, ασκήσεις και debates επί των κεντρικών θεμάτων του Προγράμματος. Περιλαμβάνουν επίσης εξειδικευμένη διδασκαλία επί θεμάτων μεθοδολογίας έρευνας και μελέτης. Απευθύνονται σε προπτυχιακό, μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο αλλά και σε κάθε ενδιαφερόμενο ή ενδιαφερόμενη ο οποίος ή η οποία θέλει να ενημερωθεί για θέματα σύγχρονης πολιτικής, δημοκρατίας και διαδικτύου.
- ****Η διδασκαλία εξ αποστάσεως** συγκροτεί μια σειρά μαθημάτων η οποία περιλαμβάνει γενικές παραδόσεις, συζητήσεις και debates επί των θεμάτων του Προγράμματος. Απευθύνεται σε κάθε ενδιαφερόμενο ή ενδιαφερόμενη ο οποίος ή η οποία θέλει να ενημερωθεί για θέματα σύγχρονης πολιτικής και να συμμετάσχει στον ακαδημαϊκό διάλογο.
- Καλύτερα να έχετε υπολογιστή μαζί σας σε όλα τα μαθήματα.
- Για την είσοδο στα σεμινάρια (γραφεία Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου) απαιτείται η επίδειξη αστυνομικής ταυτότητας.
- **Πληροφορίες:**
Α. Μαρινοπούλου anastasia.marinopoulou@gmail.com και
Α. Γιάνναρος giannaros.anastasios@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/democracyatrisk/>

Website: <https://www.project-democracy-at-risk.eu/>

Σκοποί

Όταν θα έχουν ολοκληρώσει τα μαθήματα οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες θα έχουν οξύνει την ικανότητά τους να λαμβάνουν μέρος στον πολιτικό και επιστημονικό διάλογο. Ειδικότερα θα είναι σε θέση να:

- i. αναγνωρίζουν και να αναλύουν βασικά θέματα δημοκρατίας και υπερεθνικής πολιτικής,
- ii. ασκούν κριτική με επιχειρήματα στο τι συνιστά τα σύγχρονα δημοκρατικά πολιτεύματα και τα δικαιώματα των πολιτών στη θεωρία και στην κοινωνική πράξη αλλά και πως ερμηνεύονται κύρια φαινόμενα πολιτικής όπως ο λαϊκισμός,
- iii. αναπτύσσουν και να κατανοούν τη σύνδεση του λαϊκισμού με τη δημοκρατία,
- iv. ιχνηλατούν τις σημερινές προκλήσεις και κινδύνους που αντιμετωπίζει η δημοκρατία στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και ποιοι κίνδυνοι αναπτύσσονται εκτός ΕΕ,

v. κατανοούν τη χρησιμότητα, τις θετικές και αρνητικές πτυχές τις οποίες έχουν οι ψηφιακές πλατφόρμες στη διεύρυνση και ενίσχυση της δημοκρατίας αλλά και στη διασπορά πολιτικής προπαγάνδας

vi. σκέφτονται κριτικά επί συγκεκριμένων πολιτικών θέσεων και επιχειρημάτων και

vii. διατυπώνουν με ευκρίνεια και ακρίβεια επιχειρήματα για το τι συνιστά τη δημοκρατική συνθήκη.

Προαπαιτούμενα

Οποιοσδήποτε θέλει να συμμετάσχει είναι ευπρόσδεκτος. Ωστόσο, όποιοι συμμετέχοντες και όποιες συμμετέχουσες επιθυμούν να αποκτήσουν βεβαίωση παρακολούθησης πρέπει να παρακολουθήσουν τουλάχιστον τα 2/3 των ωρών για το 2023-2024 (συμπεριλαμβανομένου και του Καλοκαιρινού σχολείου τον Σεπτέμβριο-Οκτώβριο του 2024), δηλαδή τουλάχιστον 55 ώρες. Εάν κάποιος ωφελούμενος ή κάποια ωφελούμενη επιθυμεί να λάβει βεβαίωση ή πιστοποίηση διδακτικών μονάδων (ECTS credits), τότε πρέπει να καταθέσει σε έναν από τους διδάσκοντες ή τη διδάσκουσα:

- ✓ μια γραπτή εργασία των 1.500 λέξεων. Οδηγίες για τη συγγραφή της εργασίας θα δοθούν από τον αντίστοιχο διδάσκοντα ή τη διδάσκουσα ή
- ✓ μια παρουσίαση ενός θέματος (σε αρχείο PowerPoint) όπως θα υποδειχθεί από τους διδάσκοντες ή τη διδάσκουσα. Η παρουσίαση πρέπει να λάβει χώρα στα πλαίσια των μαθημάτων εντός του 2024.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ: ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2023-ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2024

1. Υπερεθνική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση/Transnational politics in the European Union

23/10/2023, Δευτέρα: Ευ. Φακιολάς

Θέμα: Κυριαρχία και Υπερεθνικότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Ολοκλήρωση μιας Νέας Πολιτικής Ένωσης Κρατών ή μιας Νέας Πολιτείας Λαών;

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Glencross, Andrew, *Η Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης* (Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 2015).
- Λιαργκόβας, Παναγιώτης και Χρήστος Παπαγεωργίου, *Το Ευρωπαϊκό Φαινόμενο. Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές*, 3^η έκδ. (Αθήνα: Εκδόσεις Τζιόλα, 2021).
- Bartelson, Jens, *A Genealogy of Sovereignty*, Cambridge: Cambridge University Press, 1996.
- Φραγκονικολόπουλος, Χρήστος Α., *Ευρωπαϊκή Ένωση. Η αναπόφευκτη πρόκληση της δημοκρατικής νομιμοποίησης*, Αθήνα: Επίκεντρο, 2017.
- Χρυσόχου, Δημήτρης Ν., *Η άδηλος κυριαρχία*, Αθήνα: Παπαζήσης, 2008.

6/11/2023, Δευτέρα: Ευ. Φακιολάς – Προσκεκλημένος ομιλητής: **Επίκουρος καθηγητής Δημήτρης Ροζάκης (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου)**

Θέμα: Παγκόσμια Στρατηγική, Στρατηγική Έννοια και Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Άμυνας: Μύθος ή Ουτοπία;

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Korpa, Marilena, *The Evolution of the Common Security and Defence Policy. Critical Junctures and the Quest for the EU's Strategic Autonomy* (London: Palgrave McMillan, 2022).
- Μαραβέγιας, Ναπολέων (επιμ.), *Ευρωπαϊκή Ένωση. Δημιουργία, Εξέλιξη, Προοπτικές* (Αθήνα: Κριτική, 2016).

2. Λαϊκισμός/Populism

21/11/2023, Τρίτη: Λ. Βατικιώτης

Θέμα: ΜΜΕ, δημοκρατία και λαϊκισμός

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Μάγερ, Τόμας & Χίντμαν Λου, *Από τη δημοκρατία των κομμάτων στη δημοκρατία των ΜΜΕ*, εκδ. Πολύτροπον, 2008.
- Κάραν, Τζέιμς, *Μέσα επικοινωνίας και εξουσία*, εκδ. Καστανιώτη, 2005.

23/11/2023, Πέμπτη: Α. Μαρινοπούλου

Θέμα: Ο λαϊκισμός εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης [+μεθοδολογία έρευνας]

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Habermas, Jürgen, *Το πραγματικό και το ισχύον*, Αθήνα: Λιβάνης, 1996.
- Müller, Jan-Werner, *Τι είναι ο λαϊκισμός;*, Αθήνα: Πόλις, 2017.

06/12/2023, Τετάρτη: Α. Μαρινοπούλου

Θέμα: Ο λαϊκισμός εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης [+μεθοδολογία έρευνας]

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Mudde, Cas και Kaltwasser, Rovira Cristobal, *Λαϊκισμός, μια συνοπτική εισαγωγή*, Αθήνα: Επίκεντρο, 2017.
- Mudde, Cas, *Εξτρεμισμός και δημοκρατία στην Ευρώπη*, Αθήνα: Επίκεντρο, 2018.
- Σεβαστάκης, Νικόλας και Γιάννης Σταυρακάκης, *Λαϊκισμός, αντιλαϊκισμός και κρίση*, Αθήνα: Νεφέλη, 2012.

14/12/2023, Πέμπτη: Α. Μαρινοπούλου

Θέμα: Πολιτική και διαδίκτυο: υπάρχει κίνδυνος για τη δημοκρατία; [+μεθοδολογία έρευνας]

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Σεβαστάκης, Νικόλας, *Φαντάσματα του καιρού μας, αριστερά, κριτική, φιλελεύθερη δημοκρατία*, Αθήνα: Πόλις, 2016.
- Hartleb, Florian, «The rise of virtual activism means that Europe's political parties must embrace digital technologies as campaigning tools», LSE European Politics and Policy (EUROPP) <http://blogs.lse.ac.uk/europpblog/>, 2012.

3. A Digital platform for democracy: How?/Μια ψηφιακή πλατφόρμα για την δημοκρατία: Πώς;

18/12/2023, Δευτέρα: Α. Γιάνναρος

Θέμα: Digital Wallets and Digital Identities

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Panait, Olimid, Stefanescu, «Identity Management on Blockchain – Privacy and Security Aspects», 2020.
- Preukschat, Reed, «Self-Sovereign Identity», Manning, 2021.

09/1/2024, Τρίτη: Λ. Βατικιώτης

Θέμα: Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, δημοκρατία και λαϊκισμός

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Κολτσίδα Δανάη (επ.), *Ενημέρωση & ΜΜΕ στην Ελλάδα σήμερα: παθογένειες, τάσεις και προοπτικές*, εκδ. Ινστιτούτο Νίκος Πουλαντζάς, 2020.
- Σοφία Ιορδανίδου (επ.) *Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης & Επικοινωνία, Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις* – Advanced Media Institute, 2017.

18/1/2024, Πέμπτη: Ευ. Φακιολάς – Προσκεκλημένος ομιλητής: Επίκουρος Καθηγητής Σωτήρης Βανδώρος (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου)

Θέμα: Λαϊκισμός στην Εξωτερική Πολιτική: Σκέψεις Αναστοχασμού από την Ευρωπαϊκή Εμπειρία

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Viedron, Oleksii, «Back-to-Normality Outsiders: Zelensky’s Technocratic Populism, 2019-2021», *East European Politics*, 39:3, 2023.
- Destradi, Sandra, et.al., «Populism and Foreign Policy: a Research Agenda», *Comparative European Politics*, 19: 6, 2021.

- Εάν κάποιος ή κάποια χρειάζεται περισσότερη βιβλιογραφία επί των θεμάτων, οι διδάσκοντες και η διδάσκουσα θα την παρέχουν.
- Εάν κάποιος ή κάποια χρειάζεται περισσότερες επεξηγήσεις ή διευκρινίσεις επί των θεμάτων τα οποία θα αναπτυχθούν στις παραδόσεις, μπορούν να ζητήσουν περισσότερη βοήθεια μέσω email από το διδακτικό προσωπικό του Προγράμματος.
- Στην περίπτωση που κάποιος ή κάποια θέλει να συμμετάσχει και στο Καλοκαιρινό σχολείο του Προγράμματος ή να εγγραφεί στο Πρόγραμμα και για την επόμενη διετία (2023-2025), μπορεί να ζητήσει πληροφορίες από το διδακτικό προσωπικό.